YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)
15 päivänä helmikuuta 1996 *

Asiassa C-63/93,

jonka Supreme Courtin, Irlanti on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa,

Fintan Duff,

Liam Finlay,

Thomas Julian,

James Lyons,

Catherine Moloney,

Michael McCarthy,

Patrick McCarthy,

James O'Regan,

Patrick O'Donovan,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

vastaan

Minister for Agriculture and Food, Ireland ja

Attorney General,

ennakkoratkaisun maito- ja maitotuotealaa koskevan asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa säädetyn maksun yleisistä soveltamisohjeista 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 857/84 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan tulkinnasta ja pätevyydestä (EYVL L 90, s. 13),

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. N. Kakouris sekä tuomarit G. Hirsch (esittelevä tuomari), G. F. Mancini, F. A. Schockweiler ja P. J. G. Kapteyn,

julkisasiamies: G. Cosmas,
kirjaaja: hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Duff ym., edustajinaan Lavelle Coleman solicitorsin valtuuttamina SC Frank Clarke, SC James O'Reilly ja barrister John Gleeson,

— Minister for Agriculture and Food, Ireland ja Attorney General, asiamiehinään Chief State Solicitor Michael A. Buckley, avustajinaan SC Eoghan Fitzsimons, barrister Brian Lenihan ja Office of the Attorney Generalin oikeudellinen neuvonantaja Finola Flanagan,

— Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja Arthur Brautigam ja oikeudellisen yksikön virkamies Michael Bishop,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies Christopher Docksey,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Duffin ynnä muiden, asiamiehinään James O'Reilly ja John Gleeson, Minister for Agriculture and Foodin ja Attorney Generalin, asiamiehinään Michael A. Buckley, avustajanaan SC John Cooke, ja komission, asiamiehenään Christopher Docksey esittämät suulliset huomautukset 23.3.1995 pidetyssä istunnossa,

kuultuaan julkisasiamiehen 8.6.1995 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Supreme Courtin (Irlanti) on 14.1.1993 tekemällään päätöksellä esittänyt ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimelle 11.3.1993 saapuneet kolme ennakkoratkaisukysymystä maito- ja maitotuotealaa koskevan asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa säädetyn maksun yleisistä soveltamisohjeista 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 857/84 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan tulkinnasta ja pätevyydestä (EYVL L 90, s. 13).

2 Nämä kysymykset on esitetty riita-asiassa, jossa ovat vastakkain maidontuottajina toimivat tilanomistajat Fintan Duff ynnä muut (jäljempänä pääasian kantajat) sekä

Minister for Agriculture and Food ja Attorney General, ja jossa pääasian kantajat vaativat asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan nojalla erityisen viitemäärän myöntämistä sillä perusteella, että ne ovat sitoutuneet maatilojen uudenaikaistamisesta 17 päivänä huhtikuuta 1972 annetussa neuvoston direktiivissä 72/159/ETY (EYVL L 96, s. 1) säädettyihin kehityssuunnitelmiin.

3 Maitokiintiöjärjestelmän perustamisen jälkeen kantajille on kahta lukuunottamatta myönnetty viitemäärät ainoastaan vuonna 1983 toimitetun maidon perusteella. Näitä määriä myönnettäessä ei kuitenkaan ole otettu huomioon kantajien kehityssuunnitelmissa vahvistetun maidontuotantokapasiteetin kasvua, sillä kansallinen toimivaltainen viranomainen ei ole myöntänyt heille yhtään asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa mainittua erityistä viitemäärää. Pääasian kantajien on tämän vuoksi maksettava lisämaksu kehityssuunnitelman mukaisesta maitomäärästä silloin, kun heidän tuotantonsa ylittää heille vuoden 1983 tuotannon perusteella myönnetyt viitemäärät.

4 Näihin ennen 1.3.1984 jätettyihin, kansallisen toimivaltaisen viranomaisen hyväksymiin suunnitelmiin liittyy henkilökohtaisia taloudellisia sijoituksia, jotka on tehty osittain. Kansalliset toimivaltaiset viranomaiset ovat rahoittaneet osan näistä sijoituksista. Yhtään näistä suunnitelmista, jotka oli tarkoitus toteuttaa useiden vuosien kuluessa, ei ollut toteutettu maitokiintiöjärjestelmää perustettaessa.

5 Pääasian kantajat nostivat kanteen High Court of Irelandissä, saadakseen kehityssuunnitelmissa vahvistetun tavoitteen mukaiset viitemäärät. Kanteen tultua hylätyksi ne hakivat muutosta tähän päätökseen.

6 Asiassa muutoksenhakutuomioistuimena toimiva Supreme Court katsoi, että asian ratkaisu oli sidoksissa asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan tulkintaan ja pätevyyteen ja se päätti lykätä ratkaisun antamista ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat kolme ennakkoratkaisukysymystä:

"1) Onko yhteisön oikeuden mukaan neuvoston asetuksen (ETY) N:o 857/84 3 artiklan 1 kohdan ensimmäistä luetelmakohtaa tulkittava siten, että se velvoittaa jäsenvaltiot viitemääriä jakaessaan myöntämään erityisen viitemäärän neuvoston direktiivin 72/159/ETY perusteella maidontuotannon kehityssuunnitelmaan sitoutuneille tuottajille, jotka ovat tehneet huomattavia sijoituksia lainarahoituksin näiden suunnitelmien toteuttamiseksi, kun otetaan huomioon neuvoston asetuksen (ETY) N:o 857/84 johdanto-osan kolmas perustelukappale ja Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 40 artiklan 3 kohta?

2) Tai onko edellä mainitun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 857/84 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa Irlannin toimivaltaiselle viranomaiselle myönnetyn harkintavallan katsottava tarkoittavan, että tällä viranomaisella on velvollisuus myöntää hakijoille erityinen viitemäärä sen vuoksi, että tämä viranomainen on hyväksynyt niiden maidontuotannon kehityssuunnitelmat, kun otetaan huomioon yhteisön oikeuden perusperiaatteet ja erityisesti luottamuksensuojan periaate, syrjintäkiellon periaate, suhteellisuusperiaate, oikeusvarmuuden periaate ja perusoikeuksien kunnioittamisen periaate?

3) Jos vastaus kahteen ensimmäiseen kysymykseen on kielteinen, onko neuvoston asetus (ETY) N:o 857/84 pätemätön sillä perusteella, että se on yhteisön oikeuden vastainen ja erityisesti yhden tai useamman seuraavana esitetyn periaatteen vastainen:

a) suhteellisuusperiaate,

b) luottamuksensuojan periaate,

c) Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 40 artiklan 3 kohdassa ilmaistu syrjintäkiellon periaate,

d) oikeusvarmuuden periaate,

e) perusoikeuksien kunnioittamisen periaate,

kun siinä ei edellytetä, että jäsenvaltiot ottavat huomioon viitemääriä jakaessaan neuvoston direktiivin 72/159/ETY perusteella maidontuotannon kehityssuunnitelmaan sitoutuneiden tuottajien poikkeuksellisen tilanteen?"

7 Jotta voitaisiin vastata asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 kohdan tulkintaa ja pätevyyttä koskevaan kysymykseen, on ensin täsmennettävä kyseiseen artiklaan liittyvät säännökset ja määräykset.

Asiaan liittyvät säännökset ja määräykset

8 Maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (ETY) N:o 804/68 muuttamisesta 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetulla neuvoston asetuksella N:o 856/84 (EYVL L 90, s. 10) perustettiin lisämaksu sellaisia tilanteita varten, joissa maitomäärät ylittävät kulloinkin määrättävän viitemäärän. Tähän järjestelmään kuuluvien menettelyjen A tai B mukaan lisämaksusta vapautettu viitemäärä määräytyy periaatteessa, menettelyssä A (tuottajan mukaan määräytyvä menettely) tuottajan viitevuonna toimittaman maidon määrän tai menettelyssä B (ostajan mukaan määräytyvä menettely) ostajan eli meijerin viitevuonna ostaman maidon määrän perusteella. Irlanti päätti soveltaa menettelyä B ja se valitsi

viitevuodeksi vuoden 1983. Tähän menettelyyn kuuluu, että ostaja, jonka on maksettava lisämaksu, perii sen ainoastaan niiltä tuottajilta, jotka ovat lisänneet toimituksiaan, suhteessa ostajan viitemäärän ylitykseen.

9 Tiettyjen poikkeuksellisten tilanteiden varalta yhteisön lainsäätäjä on säätänyt lisämaksujärjestelmään poikkeuksia, joihin kuuluu asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 kohta. Tämän säännöksen mukaan erityisesti maidontuotannon kehityssuunnitelmaan osallistuvat tuottajat voidaan vapauttaa ylimääräisestä maitomäärästä maksettavasta lisämaksusta myöntämällä heille erityinen viitemäärä. Asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 kohdassa asiaa täsmennetään seuraavasti:

"2 artiklassa tarkoitettujen viitemäärien määrittämiseksi ja menettelyjä A ja B noudatettaessa otetaan huomioon tietyt poikkeukselliset tilanteet seuraavin edellytyksin:

1) tuottajille, jotka ovat sitoutuneet direktiivin 72/159/ETY mukaisen maidontuotannon kehityssuunnitelmaan, joka on jätetty ennen 1.3.1984 voidaan myöntää jäsenvaltion päätöksellä

— erityinen viitemäärä, jossa otetaan huomioon kehityssuunnitelmassa määrätyt maito- ja maitotuotemäärät, jos suunnitelma on toteuttamisvaiheessa,

— erityinen viitemäärä, jossa otetaan huomioon suunnitelman toteuttamisvuonna toimitetut maito- ja maitotuotemäärät, jos suunnitelma on toteutettu 1.1.1981 jälkeen.

Kehityssuunnitelmasta riippumattomat sijoitukset voidaan samoin ottaa huomioon, jos jäsenvaltiolla on riittävästi asiaa koskevia tietoja."

10 Kansallisen tuomioistuimen esittämät kolme ennakkoratkaisukysymystä liittyvät edellä esitettyyn asiayhteyteen. Näitä kysymyksiä on tarkoituksenmukaista käsitellä yhdessä, ja niissä kysytään pääasiassa velvoittaako asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 kohdan ensimmäinen luetelmakohta — tulkittuna asetuksen kolmannen perustelukappaleen tai kansallisen tuomioistuimen esittämien tiettyjen yleisten periaatteiden ja perustavanlaatuisten oikeusperiaatteiden perusteella — jäsenvaltiot myöntämään erityisen viitemäärän kehityssuunnitelmaan osallistuville tuottajille.

Asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 kohdan ensimmäinen luetelmakohta tulkittuna asetuksen kolmannen perustelukappaleen perusteella

11 On muistutettava, että asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 kohtaa on jo tulkittu yhdistetyissä asioissa 196/88, 197/88 ja 198/88, Cornée ym., (Kok. 1989, s. 2309) 11.7.1989 annetussa tuomiossa ja asiassa C-16/89, Spronk, (Kok. 1990, s. I-3185) 12.7.1990 annetussa tuomiossa. Edellä mainitussa asiassa Cornée ym. annetun tuomion 13 kohdassa todetaan, että asetuksen ensimmäisen luetelmakohdan sanamuodon perusteella jäsenvaltioilla on harkintavalta jakaa tai olla jakamatta erityiset viitemäärät tässä asetuksessa tarkoitetuille tuottajille ja vahvistaa tarvittaessa nämä määrät.

12 Vaikka tämä tulkinta omaksuttiin asioissa, joissa kyseiset jäsenvaltiot toisin kuin nyt käsiteltävänä olevassa asiassa olivat nimenomaisesti käyttäneet toimivaltaansa, tulkintaa ei voida asettaa kyseenalaiseksi, kun otetaan huomioon asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 kohdan tavoite.

13 Asetuksen kolmannen perustelukappaleen mukaan "jäsenvaltioiden on voitava muuttaa viitemääriä, jotta tiettyjen tuottajien poikkeuksellinen tilanne voitaisiin ottaa huomioon ja sen vuoksi niiden on voitava muodostaa tarvittaessa tätä tarkoitusta varten taattuun määrään sisältyvä varasto".

14 Tämän asetuksen perusteella jäsenvaltioilla on siis mahdollisuus ottaa huomioon asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut poikkeukselliset olosuhteet. Tästä ei voida sitä vastoin tehdä sitä johtopäätöstä, että yhteisön lainsäätäjä olisi halunnut velvoittaa jäsenvaltiot myöntämään erityiset viitemäärät eikä luoda kehityssuunnitelmaan osallistuville tuottajille oikeutta vaatia tällaisten määrien myöntämistä.

15 Näin ollen on täsmennettävä, kuten komissio on perustellusti todennut, että vaikka jäsenvaltioilla on valta harkita haluavatko ne myöntää erityiset viitemäärät, niiden on asetuksen N:o 857/84 3 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisesti ennen tällaisen päätöksen tekemistä ainakin otettava huomioon kehityssuunnitelmaan osallistuvien tuottajien asema 2 artiklan mukaisia viitemääriä määritettäessä.

16 Irlannin hallituksen tekemissä huomautuksissa selostetaan ennen päätöksen tekemistä eri taloudenalojen edustajien kanssa käytyjä keskusteluja, ja näistä huomautuksista käy ilmi, että Irlanti on ottanut huomioon käsiteltävänä olevassa asiassa kehityssuunnitelmaan osallistuvien tuottajien aseman, kun se on verrannut asetuksen N:o 857/84 2 artiklan mukaisesti eri tuottajaryhmien etuja toisiinsa.

17 Tästä seuraa, että asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 kohdan ensimmäistä luetelmakohtaa, tulkittuna asetuksen kolmannen perustelukappaleen perusteella, on tulkittava siten, ettei siinä velvoiteta jäsenvaltioita myöntämään erityisiä viitemääriä direktiivin 72/159/ETY perusteella maidontuotannon kehityssuunnitelmaan osallistuville tuottajille.

Yhteisön yleiset oikeusperiaatteet ja perusoikeudet

18 Pääasian kantajat ja neuvosto vetoavat ensiksi luottamuksensuojan periaatteeseen yhteisön oikeuden yleisenä oikeusperiaatteena. Ne väittävät, että on tämän periaatteen vastaista olla myöntämättä erityisiä viitemääriä tuottajille, joiden kehityssuunnitelmat kansallinen toimivaltainen viranomainen on hyväksynyt ehdoitta ja rajoituksitta. Pääasian kantajat vetoavat erityisesti siihen, että ne voidaan rinnastaa tuottajiin, joille ei ole myönnetty ollenkaan viitemäärää siksi, että ne ovat osallistuneet markkinoinnista luopumista koskevaan järjestelmään maidon ja maitotuotteiden markkinoinnista luopumista ja lypsykarjan tuotannon muuttamista koskevasta palkkiojärjestelmästä 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1078/77 (EYVL L 131, s. 1) mukaisesti; yhteisöjen tuomioistuin on todennut tällaisen kohtelun luottamuksensuojan periaatteen vastaiseksi (ks. erityisesti asia 120/86, Mulder, tuomio 28.4.1988, Kok. 1988, s. 2321 ja asia 170/86, Von Deetzen, tuomio 28.4.1988, Kok. 1988, s. 2355).

19 Näitä pääasian kantajien ja neuvoston esittämiä luottamuksensuojan periaatteen rikkomista koskevia väitteitä ei voida hyväksyä.

20 Tämä yhteisön oikeusjärjestykseen kuuluva periaate (ks. yhdistetyt asiat 205/82—215/82, Deutsche Milchkontor ym., tuomio 21.9.1983, Kok. 1983, s. 2633, 30 kohta) perustuu välittömästi oikeusvarmuuden periaatteeseen, joka edellyttää, että oikeussäännöt ovat selviä ja täsmällisiä ja jonka tarkoituksena on taata niiden tilanteiden ja oikeudellisten suhteiden ennakoitavuus, joihin yhteisön oikeutta sovelletaan. Tästä syystä on ensinnäkin muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan taloudelliset toimijat eivät voi perustaa perusteltua luottamustaan sille, etteivät markkinapolitiikasta tai rakennepolitiikasta johtuvat mahdolliset rajoitukset koske niitä yhteisten markkinajärjestelyiden alalla, joiden tavoitteena on jatkuva sopeutuminen muuttuneisiin taloudellisiin tilanteisiin (ks. erityisesti asia C-177/90, Kühn, tuomio 10.1.1992, Kok. 1992, s. I-35, 13 kohta).

Tämän tuomion 14 kohdassa todetaan, että luottamuksensuojan periaatteeseen voidaan vedota yhteisön säännöksiä ja määräyksiä vastaan vain silloin, kun yhteisö on itse luonut etukäteen tilanteen, johon perusteltu luottamus perustuu.

21 On kuitenkin todettava, ettei kehityssuunnitelmia sääntelevien yhteisön säännösten tai määräysten, näiden suunnitelmien sisällön tai tavoitteen, eikä myöskään senhetkisen tilanteen perusteella, jolloin pääasian kantajat ovat sitoutuneet kehityssuunnitelmiin voida katsoa, että yhteisö olisi luonut tilanteen, jossa kehityssuunnitelman toteuttaneilla tuottajilla olisi perusteltu luottamus siitä, että niille myönnetään asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettu erityinen viitemäärä ja että ne olisivat tämän vuoksi osittain vapautettuja lisämaksujärjestelmään liittyvistä rajoituksista.

22 Yhteisöjen tuomioistuin on todennut edellä mainitussa asiassa Cornée ym. antamansa tuomion 26 kohdassa, että kansallisten toimivaltaisten viranomaisten hyväksymän maidontuotannon kehityssuunnitelman toteuttaminen ei perusta siihen osallistuvalle tuottajalle oikeutta tuottaa tämän suunnitelman tavoitteen mukaista maitomäärää siten, että tuottaja jäisi tämän suunnitelman hyväksymisen jälkeen annetuissa yhteisön säännöksissä tehtyjen mahdollisten rajoitusten soveltamisalan ulkopuolelle, mikä tarkoittaa, kuten kohdassa 27 todetaan, että edes ennen järjestelmän voimaantuloa hyväksyttyyn kehityssuunnitelmaan osallistuvat tuottajat eivät voi vedota suunnitelman toteuttamisesta johtuvaan perusteltuun luottamukseen voidakseen olla noudattamatta mahdollisesti pienennettyjä viitemääriä. Tämä oikeuskäytäntö on vahvistettu ja sitä on täsmennetty asiassa Spronk annetun tuomion 29 kohdassa, jossa yhteisöjen tuomioistuin korostaa, että myöskään kehityssuunnitelmaa koskevissa asioissa sijoitusten tekeminen ei salli toimijan, jota asia koskee, vetoavan sijoituksista johtuvaan perusteltuun luottamukseen voidakseen vaatia erityisen viitemäärän myöntämistä näiden sijoitusten perusteella.

23 Pääasian kantajat eivät voi myöskään väittää, etteivät ne olleet tietoisia sitoutuessaan kehityssuunnitelmaansa — jonka toteuttaminen alkoi yhteisöjen tuomioistuimen kysymykseen suullisessa käsittelyssä esitetyn vastauksen mukaan aikaisintaan vuonna 1981 — siitä, että yhteisön lainsäätäjä oli jo ennen tätä päivämäärää

ryhtynyt maitomarkkinoiden rakenteellisten ylijäämien korjaamiseen eri toimenpiteillä, muun muassa edellä mainittuun asetukseen N:o 1078/77 perustuvalla markkinoinnista luopumista koskevalla ohjelmalla.

24 Vaikka pääasian kantajat väittävät, että heitä on perustellun luottamuksen loukkaamisen vuoksi suojattava samoin kuin yhteisöjen tuomioistuin on suojannut asetuksen N:o 1078/77 perusteella markkinoinnista luopumista koskevaan järjestelmään osallistuvia tuottajia, on todettava, että nämä kaksi tuottajien ryhmää eivät ole samanlaisessa asemassa. Yhteisön lainsäätäjä ei ole säätänyt kehityssuunnitelmaan osallistuville tuottajille niiden suunnitelman soveltamisesta johtuvia erityisiä rajoituksia, kuten asia oli markkinoinnista luopumista koskevaan järjestelmään osallistuvien tuottajien osalta. Siinä tapauksessa, että jäsenvaltio ei käytä asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa säädettyä mahdollisuutta, kuten on tapahtunut käsiteltävänä olevassa asiassa, kehityssuunnitelmaan osallistuvia tuottajia koskevat samat rajoitukset kuin muitakin tuottajia. Tästä johtuu, että maidontuotannon pysyttäminen viitevuoden tasolla on taattu kehityssuunnitelmaan osallistuville tuottajille samalla tavalla kuin muillekin tuottajille, toisin kuin asetuksessa N:o 1078/77 tarkoitettuun järjestelmään kuuluville tuottajille, joille ei myönnetä viitemäärää ja jotka eivät tämän vuoksi voi tuottaa maitoa.

25 Toiseksi kansallinen tuomioistuin esittää, että EY:n perustamissopimuksen 40 artiklan 3 kohtaa ja syrjintäkiellon yleistä periaatetta on mahdollisesti loukattu. Tätä ei kuitenkaan voida hyväksyä.

26 Perustamissopimuksen 40 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu syrjintäkielto on vain erityinen ilmaisu yhteisön oikeuden yleisiin periaatteisiin kuuluvasta yhdenvertaisen kohtelun periaatteesta. Vaikka on tämän periaatteen vastaista, että erilaisia tilanteita kohdellaan samalla tavalla, ellei tällaista kohtelua voida objektiivisesti perustella (asia 106/83, Sermide, tuomio 13.12.1984, Kok. 1984, s. 4209, 28 kohta), ei ole kuitenkaan sen vastaista, että kehityssuunnitelmaan osallistuville tuottajille

myönnetään samoin kuin muillekin tuottajille viitevuoden tuotantoon perustuva viitemäärä. Viitevuodella on ratkaiseva merkitys verrattaessa näiden kahden tuottajaryhmän asemaa toisiinsa, koska lisämaksujärjestelmän tavoitteena on tasapainottaa kysyntää ja tarjontaa maitomarkkinoilla, joilla rakenteelliset ylijäämät ovat tyypillisiä, rajoittamalla maidontuotanto viitevuoden tasolle. Pääasian kantajat eivät kuitenkaan voi väittää, suunnittelemistaan tuotantomääristä huolimatta, että ne olisivat eri asemassa kyseisen vuoden osalta kuin muut tuottajat ja että ne tämän vuoksi voisivat vaatia oikeutta saada erityinen viitemäärä.

27 Kolmanneksi pääasian kantajien väitteistä huolimatta, suhteellisuusperiaatetta ei loukkaa se seikka, että niille ei ole jaettu erityisiä viitemääriä. Yhteisön lainsäätäjä ja kansallinen lainsäätäjä eivät ole käyttäneet väärin niille kuuluvaa harkintavaltaa yhteisen maatalouspolitiikan alalla päättäessään olla myöntämättä erityiset viitemäärät. Tällaisen velvoitteen puuttumista ei voida pitää edellä 26 kohdassa esitetyn lisämaksujärjestelmän tavoitteen vastaisena.

28 Lopuksi kansallinen tuomioistuin kysyy, onko perusoikeuksien suojaaminen asiassa turvattu. Pääasian kantajien huomautuksista käy ilmi, että tällä tarkoitetaan vain yhteisön oikeudessa tunnustettua omaisuudensuojaa ja ammatinharjoittamisen vapautta (ks. erityisesti asia C-306/93, SMW Winzersekt, tuomio 13.12.1994, Kok. 1994, s. I-5555, 22 kohta).

29 Kuten asiassa 5/88, Wachauf, 13.7.1989 annetusta tuomiosta (Kok. 1989, s. 2609, 19 kohta) ilmenee, perusoikeuksien suojaaminen asettaa velvoitteita myös jäsenvaltioille niiden pannessa täytäntöön yhteisön säännöksiä ja määräyksiä.

30 On kuitenkin todettava, ettei kyseisten säännösten soveltaminen loukkaa kansallisen tuomioistuimen mainitsemia perusoikeuksia. Kyseisellä yleisen edun mukaisella säännöstöllä, jonka tarkoituksena on korjata maitomarkkinoilla vallitseva ylijäämätilanne, ei puututa omaisuudensuojaan eikä vapauteen harjoittaa ammattitoimintaa. Vaikka nämä säännökset sallivat kansallisten viranomaisten käyttävän harkintavaltaansa kehityssuunnitelmaan osallistuvien tuottajien tuotannon rajoittamiseksi, ne mahdollistavat kuitenkin tuottajien jatkavan maidontuotantoa vuoden 1983 tasoisena.

31 Tästä seuraa, että yleiset oikeusperiaatteet kuten luottamuksensuojan periaate, syrjintäkiellon periaate, suhteellisuusperiaate ja oikeusvarmuuden periaate samoin kuin perusoikeudet eivät velvoita kansallisia viranomaisia myöntämään asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettuja erityisiä viitemääriä kehityssuunnitelmiin osallistuville tuottajille, vaikka toimivaltaiset viranomaiset olisivat hyväksyneet nämä suunnitelmat.

32 Kun edellä mainitut yleiset periaatteet ja perusoikeudet eivät edellytä erityisten viitemäärien myöntämistä kehittämissuunnitelmiin osallistuville tuottajille, eivät ne myöskään vaikuta asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan pätevyyteen.

33 Tämän vuoksi on todettava, että yhteisön oikeuden yleisten oikeusperiaatteiden ja perusoikeuksien tarkastelun perusteella ei voida katsoa olevan olemassa sellaisia seikkoja, jotka vaikuttaisivat asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan pätevyyteen.

34 Kansallisen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin on vastattava edellä esitetyn perusteella seuraavasti:

— asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 kohdan ensimmäistä luetelmakohtaa on asetuksen kolmannen perustelukappaleen perusteella tulkittava siten, että siinä ei velvoiteta jäsenvaltioita myöntämään erityistä viitemäärää direktiivin 72/159 perusteella maidontuotannon kehityssuunnitelmaan osallistuville tuottajille;

— yleisten oikeusperiaatteiden kuten luottamuksensuojan periaatteen, syrjintäkiellon periaatteen, suhteellisuusperiaatteen ja oikeusvarmuuden kunnioittamisen periaatteen samoin kuin perusoikeuksien kuten omaisuudensuojan ja ammattitoiminnan harjoittamisen vapauden suojaaminen ei velvoita kansallisia toimivaltaisia viranomaisia myöntämään asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettuja erityisiä viitemääriä kehityssuunnitelmiin osallistuville tuottajille, vaikka toimivaltaiset viranomaiset olisivat hyväksyneet nämä suunnitelmat;

— yhteisön oikeuden yleisten oikeusperiaatteiden ja perusoikeuksien tarkastelun perusteella ei voida katsoa olevan olemassa sellaisia seikkoja, jotka vaikuttaisivat asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan pätevyyteen.

Oikeudenkäyntikulut

35 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Irlannin hallitukselle, Euroopan unionin neuvostolle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on ratkaissut Supreme Courtin (Irlanti) 14.1.1993 tekemällä päätöksellä esittämät kolme kysymystä seuraavasti:

1) **Maito- ja maitotuotealaa koskevan asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa säädetyn maksun yleisistä soveltamisohjeista 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 857/84 3 artiklan 1 kohdan ensimmäistä luetelmakohtaa on asetuksen kolmannen perustelukappaleen perusteella tulkittava siten, että siinä ei velvoiteta jäsenvaltioita myöntämään erityistä viitemäärää maatilojen uudenaikaistamisesta 17 päivänä huhtikuuta 1972 annetun direktiivin 72/159 perusteella maidontuotannon kehityssuunnitelmaan osallistuville tuottajille.**

2) **Yleisten oikeusperiaatteiden kuten luottamuksensuojan periaatteen, syrjintäkiellon periaatteen, suhteellisuusperiaatteen ja oikeusvarmuuden periaatteen kunnioittamisen samoin kuin perusoikeuksien kuten omaisuudensuojan ja ammattitoiminnan harjoittamisen vapauden suojaaminen ei velvoita kansallisia toimivaltaisia viranomaisia myöntämään asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettuja erityisiä viitemääriäkehityssuunnitelmiin osallistuville tuottajille, vaikka toimivaltaiset viranomaiset olisivat hyväksyneet nämä suunnitelmat;**

3) **Yhteisön oikeuden yleisten oikeusperiaatteiden ja perusoikeuksien tarkastelun perusteella ei voida katsoa olevan olemassa sellaisia seikkoja, jotka vaikuttaisivat asetuksen N:o 857/84 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan pätevyyteen.**

Kakouris Hirsch Mancini

Schockweiler Kapteyn

Julistettiin Luxemburgissa 15 päivänä helmikuuta 1996.

R. Grass
kirjaaja

C. N. Kakouris
kuudennen jaoston puheenjohtaja